

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Learning Activities Using Problem-Based Learning on Economics for Grade 7

อมรรัตน์ สิงห์โต¹ และอรุณ สุขกระเดื่อง²

Amornrat Singto¹ and Arun Suikraduang²

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2}

Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2}

Corresponding author, E-mail: 628010570123@rmu.ac.th¹, Arun.suikraduang@gmail.com²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนที่ 1 จำนวน 19 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องพฤติกรรมกรบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 แผน 10 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 21 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง พฤติกรรมกรบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test dependent)

การศึกษาวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.42/81.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การคิดวิเคราะห์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) develop problem-based learning activities Economics courses for grade 7 to be effective according to with the criteria of 80/80 2) compare academic achievement both before and after course for grade 7 who received Problem-based learning activities Economics courses 3) compare the analytical thinking ability both before and after course for grade 7 who received Problem-based learning activities Economics courses and 4) study the satisfaction for grade 7 toward problem-based learning activities Economics courses. The sample group of this research was 19 students class 1 for grade 7 of MahachaiPittayakarn school in the second semester of the academic year 2020 by cluster random sampling. The tools used for this research were these; 1) Problem-based learning lesson plan on consumption behavior and the Thai economy for grade 7 of 10 lesson plan, 10 hour; 2) an achievement test forms of 4 choices with 30 items; 3) analytical thinking ability test forms of 4 choices with 21 items; and 4) student satisfaction questionnaire towards problem-based learning activities on consumption behavior and the Thai economy for grade 7 of 5 rating scale with 15 items. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test dependent sample.

The research found that 1) the results of the development of problem-based learning activities Economics courses for grade 7 had its efficiency at 84.42/81.05 2) the students who learning activities by problem based learning on Economics course had higher learning achievement after learning than before learning at the .05 level of satisfaction 3) analytical thinking ability from problem-based learning activities Economics courses for grade 7 had higher learning achievement after learning than before learning at the .05 level of satisfaction and 4) students satisfaction with problem-based learning activities was the highest.

Keyword: Problem base learning, Achievement, Thinking Analysis

บทนำ

พระชนมัญญ์ดิการศึกษาระดับชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาของไทยไว้ว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ซึ่งอยู่ในหมวดที่ 4 มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (วัชร เล่าเรียนดี, 2548, น. 19) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรที่จะมุ่งไปที่การพัฒนากระบวนการคิดควบคู่ไปกับความรู้ ซึ่งนอกจากจะมีความรู้แล้วยังต้องมีความคิด เป็นบุคคลที่คิดหลายชั้น คิดแก้ปัญหา คิดดี คิดชอบ และคิดสร้างสรรค์ มาตรา 24 ข้อ

(2) และ (3) กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้จะต้อง “ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา” หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังข้อที่ 2) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 21)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะด้านความสามารถในการคิด โดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นอกจากนั้นความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกบอกความรู้ความสามารถ และความเข้าใจของนักเรียนที่ได้รับจากการเรียนโดยวัดและประเมินผลจากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อวัดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนว่ามีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากน้อยเพียงใด ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการวัด 6 ด้าน คือ ด้านความรู้ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และด้านการประเมินค่า และเนื่องจากความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ ที่สูงขึ้น โดยการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนรู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องต้นของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ รู้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง รู้รายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง (มนตรี วงษ์สะพาน, 2556, น. 125)

จากผลการศึกษาคะแนนผลการสอบ O-NET ในปี 2559 ที่ผ่านมา พบว่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยในวิชาภาษาไทยสูงกว่าวิชาอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยวิชาเหล่านี้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมผู้เรียนส่วนมากยังขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ความสำคัญและหลักการ ทำให้ผลการสอบในรายวิชานี้อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 46.68 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2559) นอกจากนี้การรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากการสอบวัดผลปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร พบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนที่ได้รับระดับผลการเรียนเกรด 3-4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อยู่ที่ 45.11, 43.07 และ 40.71 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนที่ได้เกรด 3-4 คือ ร้อยละ 60 (โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร, 2562, น. 48-53) และจากผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมากเท่าที่ควร ครูยังยึดการ

จัดการเรียนรู้อยู่ที่เน้นให้ความรู้ด้วยการบรรยาย เน้นการเรียนในห้องเรียน นักเรียนไม่ได้รับโอกาสแสดงความคิดเห็นและการจัดกระบวนการเรียนยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความพร้อมความสนใจของผู้เรียน และการกล้าที่แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง อีกทั้งอาจส่งผลให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน และยังไม่มีเข้าใจเนื้อหาของรายวิชาเศรษฐศาสตร์ได้อย่างลุ่มลึก อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนยังขาดการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทำให้การจัดการเรียนรู้อยู่ไม่ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งส่งผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

วิธีการจัดการเรียนรู้อาจส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและเกิดการคิดวิเคราะห์ที่มีอยู่หลายวิธีและหนึ่งในนั้นคือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) หรือ PBL จัดเป็นวิธีการเรียนวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มย่อยที่คล่องตัวตามความสามารถ โดยใช้ประเด็นปัญหาจากเหตุการณ์ต่าง ๆ จากสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์สมมติ ในการกระตุ้นให้กลุ่มนักเรียนนำไปวิเคราะห์และค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ด้วยตนเอง โดยใช้ความสามารถ และประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียนนำมาพิจารณาประกอบการให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากครูผู้สอน เพื่อนำไปสู่การอภิปรายและสรุปองค์ความรู้ที่เป็นคำตอบของปัญหานั้น ๆ ร่วมกันซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดปัญหา 2) การทำความเข้าใจปัญหา 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินค่าคำตอบและ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, น. 2-3) นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เป็นฐานยังเป็นการพัฒนาผู้เรียนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการเผชิญกับปัญหา เป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหา การใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนโดยการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ การรวบรวมความรู้และสรุปองค์ความรู้ ซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีก

ทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ผู้เรียนได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนแนวคิดกับผู้อื่นทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น และเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมอีกด้วย (กนก จันทรา, 2556, น. 50)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นดังนั้นหากได้นำรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา เศรษฐศาสตร์ ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวแปรในการวิจัย
  - 1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
  - 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3) ความพึงพอใจของนักเรียน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ เนื้อหาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนทั้งหมด 39 คน โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563
2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนที่ 1 จำนวน 19 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 55)

เครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง พฤติกรรมกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 แผน 10 ชั่วโมง ผลพบว่ามีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมีค่า 4.62-4.94
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อผลพบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

3. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 21 ข้อ ผลพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 ข้อ ผลพบว่า ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้อธิบายชี้แจงทำความเข้าใจและข้อตกลงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการเรียน เวลาเรียน และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยให้ความสำคัญกับนักเรียน

2. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ เพื่อนำคะแนนที่ได้มาเป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน

3. ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 10 ชั่วโมง

4. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามการทดลองแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test)

5. นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ วิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดย 80 ตัวแรก (E₁) คือ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำไปงานและการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ซึ่งต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป และ 80 ตัวหลัง (E₂) คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้อยู่ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ลึกลง ซึ่งได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

3. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทย โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test แบบ Dependent Samples

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมการบริโภคและเศรษฐกิจประเทศไทยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์ที่ประเมิน มาใช้พิจารณาแปลผลความพึงพอใจ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, น. 103)

- 4.51-5.00 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 3.15-4.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมาก
- 2.51-3.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อย
- 1.00-1.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ผลการหาประสิทธิภาพ เท่ากับ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนระหว่างเรียนได้แก่ ใบงาน แบบทดสอบย่อย และคะแนนหลังการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เลขที่	คะแนนระหว่างเรียน												คะแนนหลังเรียน(30)	
	1	2	3	4	แบบทดสอบย่อย (20)	5	6	7	8	แบบทดสอบย่อย (20)	9	10		ผลรวม(100)
	ใบงาน (5)	ใบงาน (5)	ใบงาน (5)	ใบงาน (10)		ใบงาน (5)	ใบงาน (10)	ใบงาน (5)	ใบงาน (5)		ใบงาน (5)	ใบงาน (5)		
1	4	4	4	7	14	4	8	4	4	15	5	4	76	17
2	4	4	4	8	15	5	8	4	5	15	4	4	80	19
3	5	4	5	8	15	4	9	5	4	14	4	4	81	20
4	5	4	4	7	15	4	9	4	5	16	4	4	82	21
5	5	4	5	8	16	5	8	5	4	15	5	4	83	20
6	5	5	4	5	17	4	9	4	4	15	4	5	81	22
7	5	4	5	9	17	4	8	5	5	16	4	5	88	19
8	5	5	5	8	18	5	9	5	5	17	5	5	92	23
9	5	5	4	7	17	5	9	5	5	16	5	5	87	24
10	4	5	4	8	16	5	9	5	5	18	4	5	88	21
11	4	4	4	9	18	5	9	5	4	17	4	5	88	20
12	5	4	5	6	17	5	9	5	5	16	4	4	85	26
13	5	4	4	7	17	5	8	5	4	15	4	5	84	25
14	5	4	5	8	16	5	8	4	4	17	5	5	86	24
15	4	5	4	8	16	4	9	4	5	18	5	4	85	27
16	5	5	4	8	16	4	8	5	4	16	4	4	83	23
17	4	4	4	7	17	4	9	4	5	18	4	4	85	21
18	4	4	5	9	16	5	9	5	4	15	5	5	86	22
19	5	4	5	8	15	4	9	4	4	18	5	4	84	22
รวม													1604	462
$\bar{X}$													84.42	24.32
S.D.													3.59	2.19
ร้อยละ													84.42	81.05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ชุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 84.42 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.42 และคะแนนหลังเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81.05 ดังนั้น แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 84.42/81.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนก่อนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลพบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (ก่อนเรียน K.S.= 0.19, Sig.=0.63), (หลังเรียน K.S.=0.15, Sig.=0.20) จึงทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที่ (t-test dependent) และผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียน โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	19	30	13.00	2.33	18	33.04	.00
หลังเรียน	19	30	24.32	2.19			

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้

ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนก่อนการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลพบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (ก่อนเรียน K.S.=0.16, Sig.=0.20), (หลังเรียน K.S.=0.18, Sig.=0.09) จึงทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที่ (t-test dependent) และผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	19	21	11.16	2.17	18	16.19	.00
หลังเรียน	19	21	17.00	1.25			

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนชอบการตั้งประเด็นปัญหาของครูผู้สอน	4.53	0.70	มากที่สุด
2	นักเรียนชอบเนื้อหาที่เรียนในวิชานี้ไม่ยากเกินไป	4.68	0.48	มากที่สุด
3	การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.89	0.32	มากที่สุด
4	นักเรียนชอบที่มีการตั้งคำถามหรือตั้งปัญหาทำให้งิจกรรมน่าสนใจ	4.53	0.51	มากที่สุด
5	นักเรียนชอบที่ได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานเป็นกลุ่ม	4.26	0.73	มาก
6	นักเรียนชอบที่ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก	4.47	0.70	มาก
7	นักเรียนชอบที่ครูผู้สอนมีสื่อประกอบการเรียนที่น่าสนใจและหลากหลาย	4.84	0.37	มากที่สุด
8	เมื่อมีใบงานนักเรียนพอใจในคะแนนของตนเองและกลุ่มที่ทำได้เสมอ	4.53	0.61	มากที่สุด
9	นักเรียนชอบการสืบค้นข้อมูลที่สามารถค้นหาได้อย่างอิสระ	4.63	0.50	มากที่สุด
10	นักเรียนชอบเรียนรู้โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เร้าความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้	4.63	0.68	มากที่สุด
11	นักเรียนชอบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพราะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.42	0.77	มาก
12	นักเรียนชอบการเล่าข่าวสถานการณ์และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	4.37	0.68	มาก
13	นักเรียนสนุกกับการนำเสนอผลงาน	4.79	0.54	มากที่สุด
14	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพราะสนุกและน่าสนใจ	4.53	0.70	มากที่สุด
15	นักเรียนชอบการประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม	4.74	0.56	มากที่สุด
	รวม	4.59	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชา เศรษฐศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $S.D. = 0.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ($\bar{X} = 4.89$, $S.D. = 0.32$) ครูผู้สอนมีสื่อประกอบการเรียนที่น่าสนใจและหลากหลาย ($\bar{X} = 4.84$, $S.D. = 0.37$) และนักเรียนสนุกกับการนำเสนอผลงาน ($\bar{X} = 4.79$, $S.D. = 0.54$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผนซึ่งมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.42/81.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสมโดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาคู่มือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักการจัดการเรียนรู้ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมหลักการการอ่านคิดวิเคราะห์ หลักการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนแบบปัญหาเป็นฐานแนวการจัดการเรียนรู้กำหนดรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดทำโดยคำนึงถึงมาตรฐานสาระการเรียนรู้จุดประสงค์การเรียนรู้การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มสร้างความสามัคคีในกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มมีความเอื้ออาทร มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนมีความสุข สนุกสนานและมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองช่วยเหลือตนเองไม่ให้เป็นภาระของของกลุ่ม ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งแนวคิดของอาร์น็ แสงรัตน์ (2543, น. 14)

ได้สรุปว่าการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยปัญหา เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ต้องการที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา โดยที่ไม่ได้มีการศึกษาหรือเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวมาก่อน เพื่อนำมาแก้ปัญหา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่คล้ายกับการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยที่ผู้เรียนมีการทำงานกันเป็นทีมครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือและสนับสนุนในการเรียน และบุญนำ อินทนท์ (2551, น. 14) ได้สรุปว่า การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีแนวคิด พื้นฐานมาจากกระบวนการสร้างความรู้ใหม่โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่ด้วยตนเองจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ต้องลงมือกระทำด้วยตนเอง จนการค้นพบความรู้หรือข้อมูลใหม่ และสามารถนำข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางเท่านั้น

1.2 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการตรวจสอบคุณภาพปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปทดลองจริงอีกทั้งแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยได้พัฒนามีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายส่งเสริมให้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามที่ตนเองถนัดจะช่วยพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา นอกจากนี้ยังมีการเสริมแรงทางบวกโดยให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่กำหนดเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนมากขึ้นส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพการเรียนสูงขึ้นซึ่งการวิจัยของนิตยา ทรงมงคลรัตน์ (2561, น. 386-387) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเรื่องคตินคุณธรรมสู่ห้องเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองฟ้าแดด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเรื่องคตินคุณธรรมสู่ห้องเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเท่ากับ 80.85/84.06

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในแต่ละขั้นตอนจะทำให้ให้นักเรียนมีความตื่นตัวให้ความสนใจมีความอยากรู้อยากเห็นและพยายามทำความเข้าใจปัญหา ทำให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพร้อมทั้งได้ฝึกทักษะการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่มและฝึกการทำงานเป็นทีมได้ฝึกการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยนักเรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และจากการหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่ศึกษามา และตัดสินใจได้ว่าเพียงพอที่จะแก้ปัญหาหรือไม่อย่างไรทำให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ที่หามาได้กับวิธีการหาคำตอบของปัญหาซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านการศึกษาอีกทั้งนักเรียนเกิดทักษะการนำเสนอผลงานและผลการเรียนรู้จากการออกมารายงานผลงานของกลุ่มพร้อมทั้งฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีแนวคิดไม่ตรงกันได้ผลจากการร่วมกันอภิปรายและฟังรายงานของแต่ละกลุ่มทำให้นักเรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาและเกิดความคิดรวบยอดพร้อมทั้งนักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาจากการฝึกทำใบกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายเพื่อหาคำตอบ ซึ่งการวิจัยของรัชนี เกษศิริ (2558, น. 90) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์ และทัศนีย์ นาคุณทรง (2562, น. 4-6) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทาง

ประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ช่วยให้นักเรียนรู้ข้อเท็จจริงเข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบอะไรบ้างทำให้นักเรียนรู้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องนักเรียนสามารถพิจารณาความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏและไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ความรู้สึกหรืออคติแต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่แท้จริง พัฒนาความเป็นคนช่างสังเกตการหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏพิจารณาความสมเหตุสมผลของสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจสรุปสิ่งใดลงไปเข้าใจความเป็นมาเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้น ๆ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบสัมพันธ์เชื่อมโยงกันจนสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยของศิริเนตร นิลนามะ (2559, น. 90-91) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ ส 21104 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคกลุ่มสืบสวนสอบสวน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนร้อยละ 77.78 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดเป็นร้อยละ 75.06 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, $S.D.=0.17$) อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวความคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ด้วยวิธีดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยจุดประสงค์หลักของการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานต้องการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักการสังเกตรู้จักการตั้งคำถามรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อตอบคำถามที่ตนเองสงสัยหรือรู้จำสรุปและนำเสนอความสำคัญให้ครบทุกด้านทั้งความเหมือนและความแตกต่างและข้อดีข้อเสียมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนที่มีความถนัดความสามารถความต้องการที่แตกต่างกัน

เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่หลากหลายและมีความสุขกับการเรียนและเป็นการฝึกให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งการวิจัยของธีรภัทร์ นิตยกุล เศรษฐ์ และทัศนีย์ นาคุณทรง (2562, น.4-6) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$, $S.D.=0.38$) และ นิตยา ทรงมงคลรัตน์ (2561, น. 386-387) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเรื่องคินคุณธรรม สู่ห้องเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองฟ้าแดด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การประเมิน ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงการเรื่องคินคุณธรรมสู่ห้องเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ใน ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจความรู้อย่างดีเบื้องต้น ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ และปฏิบัติตามขั้นตอนการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง

1.2 ปัญหาที่ใช้เป็นฐานในการเรียนรู้เนื่องจากในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานปัญหาถือว่าเป็นองค์ประกอบหลักครูจะต้องให้ความสำคัญในการสร้างปัญหาที่ใช้เป็นฐาน การเรียนรู้ให้มากกว่าคือครูต้องสร้างปัญหาให้มีลักษณะเป็น ปัญหาปลายเปิดให้นักเรียนคิดได้อย่างหลากหลายนอกจากนี้ยัง ต้องคำนึงถึงความสนใจและความรู้พื้นฐานของผู้เรียนด้วยครู จะต้องเตรียมคำถามไว้กระตุ้นความคิดของนักเรียนสำหรับ ปัญหาแต่ละปัญหาที่ใช้เป็นฐานในการเรียนรู้ด้วย

1.3 การจัดเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะต้องจัดให้นักเรียนมีเวลาที่จะศึกษาค้นคว้าสังเคราะห์

ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างเพียงพอเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และความยากง่ายของสถานการณ์ ปัญหาที่ใช้เป็นฐานด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาโดย การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในระดับชั้นอื่น ๆ เนื้อหาวิชาอื่นหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาลงของจัดการการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการ แก้ปัญหา ความคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการ ให้เหตุผลเป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนก จันทรา. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคม ศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถ ในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทาง การศึกษา*, 9 (1), 42-55.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์ และทัศนีย์ นาคุณทรง. (2562). การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญ ทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 14(2)
- นิตยา ทรงมงคลรัตน์. (2561). *การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงการเรื่องคินคุณธรรมสู่ห้องเรียนโดย ใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองฟ้าแดด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชภัฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด 9, (1), 386-396.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญนำ อินทนนท์. (2551). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหา ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบำรุงที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2556). การยกระดับการ เรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รัชณี เกษศิริ. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา. วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal Silpakorn University* ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(2), 2323-2340
- โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร. (2562). รายงานผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร ประจำปีการศึกษา 2562. มหาสารคาม: โรงเรียนมหาชัย พิทยาคาร.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2548). เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครู มืออาชีพ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ศิริเนตร นิลนามะ. (2559). การพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์และทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ ส 21104 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคกลุ่มสืบสวน สอบสวน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2559). คะแนนโอเน็ต 59 เด็ก ป. 6, ม. 3 ต่ำกว่าครึ่งทุกวิชา เว้นภาษาไทย. สืบค้นจาก <https://www.niets.or.th/th/content/view/4393>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้ แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรรฎ ชูยกกระเดื่อง. (2557). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- อาภรณ์ แสงรัมย์. (2543). ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหา เป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และความ พึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.